

Culemborg

Evaluatie Cameratoezicht December 2017

Afdeling VHJ, gemeente Culemborg

Titel	Evaluatie Cameratoezicht
Afdeling	VHJ, gemeente Culemborg
Auteurs	W. Linsen F. Wolf
Datum	December 2017

Samenvatting

Om de ontwikkelingen van het cameratoezicht te monitoren is er de behoefte om in 2017 een nieuwe evaluatie uit te voeren. De doelstelling van deze evaluatie is om meer inzicht te krijgen in de gebruikerservaringen die de betrokken professionals hebben met de gemeentelijke camera's. Daarnaast dient inzichtelijk te worden wat de objectieve impact is op de sociale veiligheid in de cameragebieden. Dit beide heeft als doel om te kijken op welke wijze het cameratoezicht kan worden geoptimaliseerd. De centrale vraag van dit onderzoek luidt:

"Wat zijn de ervaringen en effecten van het cameratoezicht in Culemborg en op welke wijze kan het cameratoezicht in Culemborg worden geoptimaliseerd?"

Om de centrale vraag van dit onderzoek te beantwoorden zijn de politiecijsers geanalyseerd over een periode van 17 maanden. Daarnaast zijn er interviews gehouden met betrokken professionals om de gebruikerservaringen in kaart te brengen.

De onderlinge samenwerking met betrekking tot het cameratoezicht wordt als "goed" ervaren. De professionals weten elkaar te vinden wanneer er iets gaande is of als bijvoorbeeld een camera verplaatst moet worden.

In de interviews geven de professionals aan dat het cameratoezicht nog steeds bijdraagt aan de geformuleerde doelstelling. In de gesprekken wordt aangegeven dat de aanwezige problematiek vermindert als er een camera aanwezig is. Bewoners die de problematiek ervaren geven na het plaatsen van de camera actief aan bij de professionals dat ze zich gehoord en erkend voelen.

Om de privacy van burgers te beschermen is er een wettelijk basis voor het toepassen van cameratoezicht. Dit is vast gelegd in artikel 151c van de Gemeentewet, Politiewet en de Wet politiegegevens. Op operationeel niveau wordt de privacy op verschillende manieren nog extra gewaarborgd. De geïnterviewde professionals geven aan ook bijna geen vragen/signalen te krijgen over privacy en camera's.

De geregistreerde politiecijsers over jeugdoverlast, vandalisme en geweld laten over de jaren een daling zien in de cameragebieden. Hoewel dat ook deels aan andere maatregelen te wijten zal zijn, lijkt het cameratoezicht dus een positief effect te hebben. De geplaatste camera op het Schoolhof in 2015 en de directe daling het jaar erna is hiervan een mooi voorbeeld.

De algemene kwaliteit van de camerabeelden wordt als "slecht" ervaren. Er wordt aangegeven dat de camera's zijn verouderd en niet meer voldoen aan de gebruikerswensen. Hierdoor hebben de professionals niet altijd de gewenste beelden die men met nieuwere camera's wel kan hebben. Daarnaast worden de camerasystemen als storingsgevoelig ervaren en is er meer behoefte aan mobiele camera's.

Op basis hiervan wordt er geadviseerd om een inventarisatie op te stellen naar de financiële mogelijkheden voor het aanschaffen van nieuwe en meer flexibele camera's. Verder wordt er geadviseerd om het technisch beheer en inkoop elders in de organisatie onder te brengen. Daarnaast dienen er afspraken gemaakt te worden zodat inwoners niet meer worden verwezen naar de gemeente en dat het opvragen van beelden door de wijkagent wordt vereenvoudigd. Tot slot is het wenselijk om buurtbewoners duidelijk te informeren over cameratoezicht.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Probleemstelling	5
1.3 Doelstelling	5
1.4 Onderzoeksvragen	5
1.5 Afbakening	6
1.6 Onderzoeksmethode	6
Hoofdstuk 2. Huidige situatie cameratoezicht Culemborg	8
2.1 Locaties camera's	8
2.2 Terugblik eerdere evaluaties	9
Hoofdstuk 3. Gebruikerservaringen betrokken professionals	10
3.1 Bijdragen aan de doelstelling	10
3.2 Camera's Preventief of repressief?	10
3.3 Gebruik van camera's	10
3.4 Samenwerking	11
3.5 Signalen uit de stad	12
3.6 Privacy en cameratoezicht	12
Hoofdstuk 4. Impact cameratoezicht op de criminaliteitscijfers in Culemborg?	13
4.1 Ontwikkelingen Jeugdoverlast	13
4.2 Ontwikkelingen Vandalisme	14
4.3 Ontwikkelingen Geweld	14
Hoofdstuk 5. Toekomst cameratoezicht Culemborg	15
Conclusie	17
Aanbevelingen	18

Hoofdstuk 1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Om de veiligheid zo hoog mogelijk te houden heeft de gemeente Culemborg, in samenwerking met haar partners, een groot aantal maatregelen getroffen. Medio 2012 zijn deze maatregelen verder uitgebreid met cameratoezicht. Een voorwaarde voor het plaatsen van de camera's is dat er periodiek een evaluatie van wordt gemaakt, zodat er gekeken kan worden of het cameratoezicht een bijdrage heeft geleverd aan de geformuleerde doelstellingen. De doelstellingen waren het terugdringen van jeugdoverlast, vandalisme en geweld en het vergroten van de pakkans en het veiligheidsgevoel.

In opdracht van het college van B&W heeft er eind 2013 een "eindevaluatie cameratoezicht" plaatsgevonden. In 2017 is er behoefte aan een nieuwe evaluatie van het cameratoezicht in Culemborg.

1.2 Probleemstelling

Het cameratoezicht in Culemborg heeft mede als doelstelling het tegengaan van de volgende zaken:

- Jeugdoverlast;
- Vernieling;
- Geweld/mishandeling;
- Grootschalige orde verstoringen.

Zonder periodieke evaluatie ontbreekt het aan (gedeeld) inzicht in hoe het cameratoezicht zich ontwikkelt op het gebied van het gebruik, veiligheidsgevoel en impact op de criminaliteitscijfers.

1.3 Doelstelling

Het onderzoek heeft als doelstelling om meer inzicht te krijgen in de gebruikservaringen die de betrokken professionals hebben met de gemeentelijke camera's. Daarnaast dient inzichtelijk te worden wat de objectieve en subjectieve impact is op de sociale veiligheid in de cameragebieden. Met de verzamelde informatie kan vervolgens gekeken worden welke op welke wijze het cameratoezicht in Culemborg kan worden geoptimaliseerd.

1.4 Onderzoeksvragen

Om de doelstelling van dit onderzoek te behalen, zijn er de volgende onderzoeksvragen opgesteld. Hierbij zullen eerst de deelvragen worden behandeld, waarna de centrale vraag kan worden beantwoord.

Centrale vraag:

- Wat zijn de ervaringen en effecten van het cameratoezicht in Culemborg en op welke wijze kan het cameratoezicht in Culemborg worden geoptimaliseerd?

Deelvragen:

- Wat is de huidige situatie van het cameratoezicht in Culemborg?
- Welke gebruikerservaringen hebben de betrokken professionals met het cameratoezicht van Culemborg en hoe wordt de privacy van bewoners gewaarborgd?
- Wat is de impact van het cameratoezicht op de criminaliteitscijfers in Culemborg?
- Op welke wijze kan het cameratoezicht in Culemborg worden geoptimaliseerd?

1.5 Afbakening

Verandering onderhevig tijdens onderzoek

Het cameratoezicht in Culemborg is momenteel aan verandering onderhevig. Zo zijn er in de kerstvakantie 2017 een aantal camera's bijgeplaatst, die niet meer meegenomen konden worden in deze evaluatie. Wijzigingen kunnen ervoor zorgen dat uitspraken verouderd zijn op het moment dat het onderzoek wordt opgeleverd. Waar mogelijk is dit geprobeerd te voorkomen.

Vaste en mobiele camera's

Sinds kort beschikt de gemeente Culemborg ook over een mobiele camera, welke verplaatst kan worden naar waar het gewenst is. In verband met de recente aanwezigheid van deze camera, wordt er in dit onderzoek alleen naar de vaste camera's gekeken. De mobiele camera komt wel kort aan de orde in de toekomstvisie op cameratoezicht.

1.6 Onderzoeksmethode

Om de centrale vraag van dit onderzoek te beantwoorden, is er gebruikt gemaakt van deskresearch en interviews. De gebruikte methodes zullen hieronder verder worden toegelicht.

1.6.1 Deskresearch

Voor dit onderzoek is de "Eindevaluatie 2013" gebruikt als leidraad bij het vormgeven van deze evaluatie. Hierdoor is het mogelijk om inzicht te krijgen van de betrokken actoren en op welke wijze metingen zijn verricht. De laatste zorgt er voor dat het mogelijk wordt op cijfers met elkaar te vergelijken.

Net als in de vorige evaluatie is er in gebruik gemaakt van politiecijfers op straatniveau. De betrokken straten zijn vervolgens onderverdeeld in clusters. In verband met het verplaatsen van camera's zijn er in dit onderzoek een aantal straten bijgekomen. Deze worden in dit onderzoek aangeduid als de cluster Schoolhof en Griegplein.

Cluster Parijsch

- Koopmansgildeplein
- Snijdersgildeplaats

Cluster Centrum

- Markt
- Oude Vismarkt
- Slotstraat
- Kattenstraat
- Tollenstraat
- Vierheemskinderenstraatje
- Kleine Kerkstraat
- Everwijnstraat
- Binnenpoort
- Buiten Molenstraat
- Jodenkerkstraat
- Varkensmarkt
- Zandstraat
- Prijssestraat

Cluster Chopinplein

- Chopinplein
- Beethovenlaan
- Brahmsstraat

Cluster Terweijdelaan/ Middelcoopstraat

- Terweijdelaan
- Middelcoopstraat
- Goeman Borgesiusplein

Cluster Schoolhof

- Schoolhof Oost
- Schoolhof West

Cluster Griegplein

- Griegstraat

Om een vergelijking te maken met de evaluaties van 2013 zijn de politiecijfers over dezelfde periode vergeleken. Met dit onderzoek inbegrepen zijn er nu 4 meetmomenten geweest. Dit is gebeurd over de volgende periodes:

- 0-Meting: 1 januari 2011 t/m 31 mei 2012
- Evaluatie 2013: 1 juni 2012 t/m 31 oktober 2013
- Tussenmeting: 1 juni 2014 t/m 31 oktober 2015
- Evaluatie 2017: 1 juni 2016 t/m 31 oktober 2017

De politiecijfers geven inzicht in de volgende drie categorieën:

- **Jeugdoverlast**
- **Vandalisme** (baldadigheid\vernietiging\vandalisme)
- **Geweld**¹ (Mishandeling\Bedreiging\Ruzie\vechtpartij\Overvallen)

Naast de politiecijfers is er ook gebruik gemaakt van cijfers van het Regionale Toezicht Ruimte (RTR). Zij voeren het cameratoezicht uit in opdracht van de gemeente. Tot slot is er bestaande literatuur over cameratoezicht geraadpleegd.

1.6.2 Interviews

Om de gebruikerservaringen in kaart te brengen zijn er interviews gehouden met betrokken professionals. De interviews waren semigestructureerd van opzet. In dit onderzoek is er met de volgende professionals gesproken.

- Wijkmanager Oost
- Wijkmanager West
- 2 Wijkagenten
- Operationeel Coördinator RTR
- Ambtenaar VHJ gemeente Culemborg

¹ Politiecijfers over 'veilig uitgaan' bij de categorie geweld zijn niet meer beschikbaar. Om de definities van alle metingen gelijk te houden zijn de cijfers van 'veilig uitgaan' bij de 0-meting en de evaluatie 2013 weggelaten, waardoor de aantallen niet overeenkomt met de oorspronkelijke rapporten.

Hoofdstuk 2. Huidige situatie cameratoezicht Culemborg

In dit hoofdstuk zal worden ingegaan welke veranderingen hebben plaatsgevonden met betrekking tot het camera toezicht en een terugblik naar de eerder uitgevoerde evaluaties.

2.1 Locaties camera's

De onderstaande plattegrond geeft de locaties weer waar de camera's nu staan. Door de herinricht van het Chopinplein in 2015 is de camera die hier stond verplaatst naar de Schoolhof. Op het Griegplein is ook een camera geplaatst. Hoewel de mobiele camera (nr 12) en de vijf recent bijgeplaatste camera's (nr's 13-17) niet worden meegenomen in dit onderzoek, zijn deze ter informatie wel meegenomen in de plattegrond.

Figuur 1: Locaties camera's Culemborg

Legenda:

	Plaats en straat	
1	Parijsch; Koopmansgildeplein	
2	Binnenstad; de vier hoeken	
3	Binnenstad; Markt, vierheemskinderstraatje	
4	Binnenstad; Tapperij	
5	Binnenstad Varkensmarkt / Buitenmolenstraat	
6	Binnenstad; bocht Pijsssestraat en Zandstraat	
7	Parijsch; Schoolhof	
8	Terweijde; Griegplein	
9	Terweijde; kruising Brahmstraat en Verdistraat	
10	Terweijde; kruising Terweijdelaan en Middelcoopstraat	
11	Terweijde; Goeman Borgesiusplein	
Mobile camera		
12	Binnenstad; Lange meent	

Tijdelijke camera's		
13	Tijdelijke camera's: Tunnelweg / OvReesweg	
14	Tijdelijke camera's: Ovonde	
15	Tijdelijke camera's: Mariahof	
16	Tijdelijke camera's: Rijksstraatweg / Beethovenlaan	
17	Tijdelijke camera's: Weidsteeg / Parklaan	

2.2 Terugblik eerdere evaluaties

Uit de evaluatie van 2013 zijn een aantal adviezen gekomen over onder andere het aanleveren van rapportages van het RTR en het uitvoeren van controles buiten de cameragebieden. In dit onderzoek is aan de professionals gevraagd wat er met deze aanbevelingen is gebeurd.

Uit de interviews bleek dat er deels opvolging is gegeven aan de aanbevelingen van de voorgaande evaluatie. Het verantwoorden en aanleveren van de rapportages van de RTR, is nu beter tot goed. Ook surveilleren de centrum BOA's nu meer op andere plekken. Er is dus een verbeterslag gemaakt. De aanbeveling om de enquêtevragen te veranderen is niet overgenomen, omdat er voor deze evaluatie geen enquêtes zijn afgenomen.

Hoofdstuk 3. Gebruikerservaringen betrokken professionals

Om een duidelijk beeld te krijgen van het cameratoezicht zijn de ervaringen van de professionals belangrijk. Zij zijn tenslotte betrokken bij het gebruik van het cameratoezicht. In dit hoofdstuk staan de gebruikerservaringen met betrekking tot het cameratoezicht centraal. Tot slot zal er ingegaan worden op welke wijze de privacy van bewoners wordt gewaarborgd en hoe dit onder inwoners leeft.

3.1 Bijdragen aan de doelstelling

Aan de professionals is gevraagd in hoeverre zij vinden dat het cameratoezicht bijdraagt aan de geformuleerde doelstelling. Uit alle gevoerde gesprekken kwam naar voren dat de camera's effect hebben op de plekken waar ze staan. Als er in het gesprek werd gevraagd waaraan ze dat merken, wordt dit aangegeven met zinnen als, "problemen nagenoeg zijn verdwenen", "Ik merk het aan het aantal incidenten", en/of andere soortgelijke quotes.

Wel geven enkele geïnterviewde aan dat er soms wel sprake is van een 'waterbed effect'. Tegelijkertijd wordt er aangegeven dat dit niet altijd negatief is, zo verplaatsen de jongeren bijvoorbeeld naar een plek waar zij niet voor overlast zorgen.

Sommige professionals geven aan dat er nog te weinig wordt gecommuniceerd dat de camera's van meerwaarde zijn. De gemeente investeert er veel geld in. De professionals zijn er blij mee en vinden dat ze de positieve effecten nog meer zouden kunnen uitdragen. Hierbij wordt wel aangegeven dat de camera's maar een onderdeel zijn van een pakket aan maatregelen.

3.2 Camera's Preventief of repressief?

De meeste professionals geven aan dat de camera's voornamelijk een preventieve rol hebben. Hierbij wordt er aangegeven dat het gezien wordt als een middel om incidenten te verminderen of te voorkomen. Zoals aangegeven in de vorige paragraaf wordt het gezien als een laatste redmiddel en in combinatie met andere maatregelen. Er wordt in verband met de privacy en de kosten van cameratoezicht altijd eerst gekeken of andere oplossingen mogelijk zijn.

De preventieve kant geldt voornamelijk voor jeugdoverlast en vandalisme, maar minder voor geweld. "wanneer ze willen slaan, dan gebeurt dat ook. De beelden worden dan opgevraagd en dragen dan meer bij aan het oplossen van incidenten. Enkele professionals geven aan dat voor een preventieve werking het wel noodzakelijk is dat er gereageerd kan worden of dat de overtreders op zijn minst het idee hebben dat dit gedaan kan worden.

3.3 Gebruik van camera's

Het gebruik van de camera's kan vanuit een aantal invalshoeken bekeken worden. Een onderwerp wat in elk gesprek terug kwam was de kwaliteit van de camera's. De algemene tendens was dat de camera's te oud zijn. Dit heeft volgens de professionals impact op de kwaliteit van de beelden. Deze wordt door de professionals als "slecht" ervaren.

Door de wijkagenten wordt aangegeven dat ze voor de opsporing een minimale bijdragen leveren. "Op camerabeelden had een auto zijn verlichting aan en je zag helemaal niets meer op de beelden". Zeker in de nachtelijke uren is de kwaliteit van de beelden "minder".

Daarnaast wordt het systeem als storingsgevoelig ervaren. Sommige camera's hebben hier maandelijks last van, maar dit verschilt per camera. In dit onderzoek is er ook gekeken in hoeverre dit ook terug te zien is in storingscijfers van het RTR. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat de definitie van "storingen" over de jaren zijn veranderd, waardoor de cijfers niet geheel vergelijkbaar zijn. In tabel 1 is te zien dat er jaarlijks diverse storingen zijn geconstateerd. Of dit objectief gezien hoog of laag is kan vanuit dit onderzoek niet worden gezegd. De geïnterviewde professionals ervaren het als hoog. Waar het in het begin ging over kleine, eenvoudig te verhelpen storingen, gaat het de laatste tijd vaker over langdurige storingen of uitval. Dat komt omdat het systeem technisch is verouderd.

2012	2013	2014	2015	2016
3	18	13	15	9

Tabel 1: Geregistreeerde storingen

3.4 Samenwerking

Over het algemeen geven alle geïnterviewde aan dat de samenwerking "goed" is. De professionals geven aan dat ze elkaar weten te vinden, wanneer er iets gaande is. Wanneer er een camera wordt verplaatst, wordt hier onderling over gesproken en wordt er praktisch meegedacht. De wijkmanagers van Culemborg ervaren wel dat zij in mindere mate 'input' kunnen uitoefenen. Dit komt mogelijk door dat het budget wordt beheert door de collega's van de afdeling VHJ, maar voornamelijk omdat er schaarste is aan middelen (aantal camera's). Daarnaast wordt er aangegeven dat het lang kan duren voordat er een camera beschikbaar wordt gesteld.

De samenwerking met tussen het RTR en de politieteam van Culemborg verloopt prima. Als er iets veranderd moet worden, dan wordt dit goed afgehandeld door het RTR. De tijdstippen waarop de beelden 'live' worden uitgekeken is goed. Zo wordt er ook als er 'biketoezicht' plaatsvindt het RTR geïnformeerd, zodat ze met de camera's kunnen meekijken.

Beelden of rapportages worden geleverd indien deze worden opgevraagd. Tabel 2 geeft weer hoe vaak per jaar de beelden worden opgevraagd. Hieruit blijkt dat gemiddeld 30 keer per jaar beelden worden opgevraagd. Wel wordt dit soms als omslachtig en bureaucratisch ervaren door de wijkagenten. "Als er een melding vanuit hun komt, moeten we alsnog een formeel verzoek indienen om de camerabeelden te verkrijgen". Ook blijkt dat in de praktijk nog vaak burgers door de politie worden doorverwezen naar de gemeente om zelf de beelden van hun misdrijf op te vragen. Niet alle telefonisten bij de politie zijn op de hoogte van het feit dat beelden van een misdrijf "bewijs" zijn en dat het derhalve aan de politie zelf is om deze beelden op te vragen bij de RTR. Dit zorgt voor irritatie bij burgers die zelf achter de beelden aan moeten gaan.

2012	2013 ²	2014	2015	2016
33		27	35	25

Tabel 2: Opvragen beelden per jaar

² In het jaar 2013 is dit niet geregistreerd

3.5 Signalen uit de stad

De professionals vangen diverse signalen op van bewoners omtrent het cameratoezicht. Zo wordt er aangegeven dat buurtbewoners zich gehoord en erkend voelen als er een camera wordt geplaatst bij overlast. Zo was er bij de 'Schoolhof' zware overlast en sinds de komst van de camera is het geen probleem meer. Bewoners gaven aan opgelucht te zijn toen er een camera kwam. Ook is het goed voor het veiligheidsgevoel van bewoners. Dit bleek uit de evaluatie uit 2013, waarin dit toen is gemeten. Als er een camera wordt verplaatst geven bewoners bij de professionals aan dat er de angst heerst dat de overlast weer terug komt.

3.6 Privacy en cameratoezicht

Om de privacy van burgers te beschermen is er een wettelijk basis voor het toepassen van cameratoezicht. De gemeenteraad moet voorafgaand een besluit nemen om het cameratoezicht te legitimeren. Dat heeft de gemeenteraad gedaan door de mogelijkheid in de APV op te nemen. In artikel 151c van de Gemeentewet is bepaald dat er een helder omschreven en concreet gesteld doel moet zijn om cameratoezicht in te zetten. Daarom wordt de inzet van cameratoezicht besproken in de driehoek.

Volgens de Wet politiegegevens is de politie verantwoordelijk voor het verwerken van de beelden. Om deze reden is op grond van artikel 151c lid 3 van de Gemeentewet de operationele regie bij cameratoezicht in handen van de politie. De RTR, wat het cameratoezicht voor de gemeente Culemborg op zich neemt, staat hierdoor onder toezicht van de politie.

Op operationeel niveau wordt de privacy op verschillende manieren nog extra gewaarborgd. Zo worden de camerabeelden wazig of onzichtbaar gemaakt wanneer er bijvoorbeeld delen van een huiskamer in het beeld komen. Dit wordt ook wel "blurren of blanking" genoemd. Daarnaast bevindt zich het cameratoezicht op een gesloten circuit en is het niet verbonden met het internet. De opslag van de beelden bevindt zich in een interne server ruimte, waar alleen specifieke mensen toegang tot hebben.

De geïnterviewde professionals geven aan ook bijna geen vragen/signalen te krijgen over privacy en camera's. Er wordt aangegeven dat camera's een gemeengoed is en dat mensen er aan gewend zijn geraakt dat er camera's hangen. Het wordt juist door de burgers zelf aangevraagd. Over de afgelopen 10 jaar is dit ook duidelijk zichtbaar in verschillende nieuws artikelen. De vraag om camera's in openbare ruimte wordt steeds groter.

Wel stellen jongeren in Culemborg vragen als er camera's worden geplaatst. Dit is soms met oprechte bedoelingen en soms omdat de camera's hun hinderen bij criminele activiteiten. Dit kan soms lastig te beoordelen zijn volgens professionals. Daarnaast hangen net als ondernemers bewoners steeds vaker zelf een camera op. Dit is zichtbaar op "camera in beeld"³.

³ Camera in beeld is een politiesysteem die alle camera's (publiek en privaat) op een kaart weergeeft.

Hoofdstuk 4. Impact cameratoezicht op de criminaliteitscijfers in Culemborg?

Dit hoofdstuk verschaft inzicht in de politiecijfers in de gebieden voorzien van een camera over de 4 meetperiodes. Elke meetperiode bedraagt 17 maanden. Ze zijn dus vergelijkbaar. Wel dient te worden vermeldt dat de clusters Schoolhof en Griegplein niet zijn meegenomen in de eerdere evaluaties. Om een objectief beeld weer te geven zijn deze apart weergegeven.

4.1 Ontwikkelingen Jeugdoverlast

Een van de redenen dat er camera's zijn geplaatst in Culemborg is dat er veel overlast werd ervaren van de jeugd. Daarom is er gekeken of de jeugdoverlast in Culemborg is teruggedrongen. Tabel 3 geeft een overzicht van alle politiecijfers omtrent jeugdoverlast.

Zoals in hoofdstuk 1 beschreven is de 0-meting over een andere periode gemeten dan de andere evaluaties. Dit kan zorgen voor een vertekend beeld. Zomermaanden kennen bijvoorbeeld meer meldingen dan wintermaanden. Als er gekeken wordt naar de andere evaluaties dan valt hieruit op te maken dat jeugdoverlast over de jaren is afgenomen. Als er gekeken wordt naar de cijfers tussen de evaluatie 2013 en 2017, dan is het afgenomen met 61%.

Wat opvalt is dat het plaatsen van de camera op het Schoolhof in 2015 voor een daling heeft gezorgd. De ervaringen die de professionals benoemde in het vorige hoofdstuk, is daadwerkelijk zichtbaar in de cijfers. Wel dient hierbij opgemerkt te worden, dat er waarschijnlijk sprake is van een wisselwerking tussen de verschillende getroffen maatregelen. Ook komt het voor dat mensen juist vaker melden, omdat ze weten dat er beelden zijn / dat de politie mee kan kijken.

Gebied/cluster	0-Meting 2011	Evaluatie 2013	Tussenmeting 2015	Evaluatie 2017
Centrum	28	17	12	9
Parijsch	3	2	1	0
Chopinplein	5	18	16	10
Terweijdelaan/ middelcoopstraat	3	20	4	3
Sub-totaal	39	57	33	22
Schoolhof	-	-	26	7
Griegplein	-	-	12	12
Totaal	39	57	71	41

Tabel 3: Jeugdoverlast

4.2 Ontwikkelingen Vandalisme

Ten eerste is naar alle waarschijnlijkheid vandalisme verspreid over de hele stad, maar een aantal hotspots zijn mogelijk extra gevoelig. Dit kan bijvoorbeeld een afgezonderde parkeerplaats zijn of het centrum bij uitgaansuren. Als de bezoekers van het centrum onder invloed zijn van alcohol en/of drugs, is de kans over het algemeen groter dat zij wat vernielen. Zo heeft het cluster Centrum het hoogste aantal incidenten betreffende vandalisme.

Tabel 4 geeft een overzicht van het vandalisme in cameragebieden. Als er gekeken wordt naar het totaal van alle gebieden, dan is er sprake van een daling. Tussen de 0-meting in 2011 en deze evaluatie is er een daling zichtbaar van 71%. Ook in het nieuwe cameragebied op het Schoolhof is het vandalisme gedaald.

Uit de gesprekken met de professionals blijkt dat openbare camera's een geaccepteerd gegeven zijn onder de burgers. Mensen zijn zich dus mogelijk meer bewust van het feit dat er camera's hangen en de kans op constateren groter is. Dit kan van invloed zijn op het gepleegde vandalisme.

Gebied/cluster	0-Meting 2011	Evaluatie 2013	Tussenmeting 2015	Evaluatie 2017
Centrum	52	32	23	11
Parijsch	1	2	2	3
Chopinplein	10	4	6	4
Terweijdelaan/ middelcoopstraat	6	12	5	2
Sub-totaal	69	50	36	20
Schoolhof	-	-	7	3
Griegplein	-	-	0	0
Totaal	69	50	43	23

Tabel 4: Vandalisme

4.3 Ontwikkelingen Geweld

Deze paragraaf geeft inzicht in de ontwikkelingen op het gebied van geweld. Over het algemeen is het aantal geweldsincidenten sinds de 0-meting afgenomen. Wel is er bij de categorie geweld, in tegenstelling tot de andere categorieën, een stijging zichtbaar bij de meting van 2017. Dit wijkt af met de andere categorieën en metingen. Zoals al is aangegeven in paragraaf 3.2 heeft cameratoezicht niet altijd een preventieve werking als het gaat om geweld. Dat komt omdat geweldsdelicten vaak worden gepleegd onder invloed. Men is zich dan minder bewust van de camera's. Tabel 5 geeft een overzicht weer van de ontwikkelingen op het gebied van geweld.

Gebied/cluster	0-Meting 2011	Evaluatie 2013	Tussenmeting 2015	Evaluatie 2017
Centrum	74	61	40	50
Parijsch	2	1	7	1
Chopinplein	29	20	22	25
Terweijdelaan/ middelcoopstraat	17	12	6	12
Sub-totaal	122	94	75	88
Schoolhof	-	-	12	6
Griegplein	-	-	1	0
Totaal	122	94	88	94

Tabel 5: Geweld

Hoofdstuk 5. Toekomst cameratoezicht Culemborg

Tijdens de interviews is aan de professionals gevraagd welke wensen zij hebben en op welke wijze het cameratoezicht in Culemborg kan worden geoptimaliseerd. Ook is aan hen gevraagd hoe zij de toekomst zien van het cameratoezicht. Dit hoofdstuk geeft een samenvatting van de gegeven antwoorden.

Kwaliteit van de camera's

Wat ook al in hoofdstuk 2 naar voren kwam was dat de kwaliteit van de camera's omhoog moet. De huidige camera's moeten volgens de professionals worden vernieuwd voor goedkopere en kwalitatief betere.

Daarnaast geven enkele geïnterviewde aan dat de huidige camera's te groot zijn. Er is meer behoefte aan kleinere (heimelijke) camera's voor de opsporing. De huidige camera's hebben niet de technische mogelijkheden als nieuwe modellen. Hierdoor lukt het niet om beelden te krijgen die nieuwere camera's wel kunnen vertonen.

Volgens sommige professionals zou het afstellen van camera's beter kunnen. Beelden worden soms "te hoog" gefilmd. Verder dient er ook meer aandacht te zijn voor zichtlijnen, waarbij camera's elkaar ook deels filmen.

Flexibel

Uit diverse interviews kwam naar voren dat camera's flexibeler ingezet moeten kunnen worden bij problemen en dat er niet eerst langdurig om camera's gevraagd dient te worden.

Aantal camera's

Uit alle gespreken kwam naar voren dat er behoefte is aan meer camera's met de bovengenoemde eisen. De Wijkmanagers van Culemborg geven aan dat er minimaal vijf camera's boven op het huidige aantal erbij moeten komen. Deze kunnen dan op de plekken staan waar het nu al gewenst is om een camera te plaatsen. Over het algemeen komt er in de gesprekken naar voren dat er in een stad als Culemborg 15 tot 20 (verplaatsbare) camera's gewenst zijn.

Samenwerking

In een enkel gesprek kwam naar voren dat er de behoefte is om eens in de zoveel tijd bij elkaar te komen om het cameratoezicht te evalueren. Ook zou er gezamenlijk meer aandacht moeten komen voor "camera in beeld". Bij de gemeente Culemborg is het de wens om het technisch beheer van het cameratoezicht intern ergens anders onder te brengen. Nu doet de afdeling VJH zowel de advisering over de inzet van het instrument, als het technisch beheer van het systeem. Dat laatste vergt in toenemende mate een expertise die bij beleidsadviseurs niet aanwezig is.

Visie vanuit de professionals

De professionals zijn er van overtuigd dat camera's de komende jaren een onmisbaar instrument zijn in het totale pakket van maatregelen om structurele lokale problemen op te lossen. De doorontwikkeling van cameratechnieken met gezichtsherkenning, kentekenregistratie en 'High-definition' moeten op de voet gevolgd worden en meegewogen worden in de toekomstige besluitvorming.

Wel wordt verwacht dat het cameratoezicht niet het 'menselijke' toezicht gaat vervangen. In grote winkelcentra en kruispunten zal het bijvoorbeeld gedaan kunnen worden met cameratoezicht en in de wijken en stegen zal het 'menselijk' toezicht blijven.

De wijkagenten geven aan dat het fijn zou zijn als er één gemakkelijk systeem komt, waarbij alle aanwezige camera's aan elkaar zijn gekoppeld. In dit systeem zou het ook mogelijk moet worden voor burgers om beelden te kunnen uploaden, waardoor het

huidige systeem, met publieke beelden vorderen, minder "arbeidsintensief" wordt. Ook zou het mogelijk moeten zijn dat de politie hierop kan inloggen. Dit systeem zou door een publiek orgaan moeten worden beheerd.

Een belangrijke ontwikkeling in de toekomst is de mobiliteit van het camerasysteem. Op bepaalde plaatsen, zoals het centrum en de winkelcentra, is cameratoezicht voor de lange duur wenselijk. Op plaatsen waar sprake is van tijdelijke overlast, is het echter wenselijk dat camera's voor bijvoorbeeld een half jaar of een jaar worden geplaatst. In de toekomst zou het dus wenselijk zijn om te werken met een kern van vaste camera's en daaromheen een schil van mobiele, eenvoudig verplaatsbare camera's die kunnen worden ingezet bij jeugdoverlast of openbare orde problemen. Op die manier kan tegemoet gekomen worden aan de grote vraag van inwoners naar camera's. Die mogelijkheid is er nu niet.

Conclusie

In dit onderzoek is er gekeken naar het cameratoezicht in Culemborg. Hierbij is er ingezoomd op de gebruikerservaringen van de professionals, wat de impact is op de criminaliteitscijfers in de cameragebieden en op welke wijze het cameratoezicht kan worden geoptimaliseerd. Al het hier bovengenoemde informatie heeft het mogelijk gemaakt om de centrale vraag van dit onderzoek te beantwoorden. De centrale vraag van dit onderzoek luidde:

"Wat zijn de ervaringen en effecten van het cameratoezicht in Culemborg en op welke wijze kan het cameratoezicht in Culemborg worden geoptimaliseerd?"

Op basis van dit onderzoek kunnen de volgende conclusies worden geformuleerd.

Gebruikerservaringen

- Op basis van dit onderzoek kan geconcludeerd worden dat de betrokken professionals niet tevreden zijn over de toestand van de huidige camera's. De camera's zijn volgens de professionals te oud en voldoen niet (meer) aan de gestelde eisen en wensen. Daarnaast is er meer behoefte aan mobiele camera's.

Doelstellingen cameratoezicht

- De betrokken professionals geven in het onderzoek aan dat camera's zichtbaar effect hebben op de plek waar ze staan en daarmee een bijdragen leveren aan de geformuleerde doelstelling.

Politiecijfers

- Alle drie de gemeten categorieën (Jeugdoverlast, vandalisme en geweld) laten over de jaren een daling zien. Hieruit kan worden geconcludeerd dat het cameratoezicht van positieve invloed is in de gebieden waar een camera staat.

Aanbevelingen

Camera's

- Op basis van de gebruikerservaringen van de professionals wordt er vanuit dit onderzoek geadviseerd om een inventarisatie op te stellen naar de financiële mogelijkheden voor het aanschaffen van nieuwe en meer camera's. Hierdoor dient er gekeken te worden wat er binnen het huidige budget met de nieuwe aanbesteding mogelijk is. Als dat onvoldoende is onderzoek dan de mogelijkheid om het budget uit te breiden. Het is gewenst om bij de inventarisatie rekening te houden met de wensen vanuit de professionals om zo het cameratoezicht in Culemborg optimaal te laten functioneren. Daarbij valt te denken aan een vaste kern van camera's met een flexibele schil verplaatsbare camera's.

Toekomstige evaluatietool

- Bij een eventuele aanschaf van mobiele camera's zal de gebruikte evaluatie methode niet meer toereikend zijn, omdat camera's minder langdurig op één plaats blijven staan. Dit gegeven zal van belang zijn bij toekomstige ontwikkelingen en evaluaties van het cameratoezicht. Er wordt dan ook geadviseerd om een toekomstig bestendig evaluatietool te ontwikkelen die met deze aspecten rekening houdt. Uiteraard hoeft dit pas te gebeuren bij de volgende evaluatie.

Opvragen beelden:

- Het opvragen van beelden kan worden vereenvoudigd door met de politie afspraken te maken dat inwoners niet meer worden doorverwezen naar de gemeente en dat de procedure voor wijkagenten die beelden opvragen wordt vereenvoudigd. De aanbeveling is wel afhankelijk van de medewerking en mogelijkheden van de politie.

Technisch beheer / inkoop:

- Door het technisch beheer en de inkoop van de camera's te beleggen bij een functionaris die daarin is gespecialiseerd, zal de kwaliteit van de inkoop en dat beheer verbeteren. Dat leidt naar verwachting tot lagere kosten voor inkoop en minder storingen in het systeem. Nog meer voordeel kan behaald worden door te onderzoeken hoe dit samen met andere gemeenten gedaan kan worden. Cameratoezicht is technisch complex en duur en zal in de toekomst naar verwachting toenemen, dus het loont de moeite hier naar te kijken.

Communicatie:

- Als er in de toekomst gewerkt gaat worden met een of meerdere mobiele camera's, dan is het wenselijk om communicatieplan te hebben voor de buurtbewoners. Buurtbewoners willen graag weten waarom er wel of niet een camera wordt geplaatst. In het communicatieplan staat ook welke stappen eerst moeten worden gezet en wat de buurt zelf kan doen. Als er een camera komt, is het belangrijk om de buurt daarbij te betrekken en ook duidelijk te zijn over eventuele tijdelijkheid. Door goed te communiceren kunnen camera's ook nog meer dan nu bijdragen aan het samen investeren in de veiligheid van de wijk.